

Володимир
ДЕРЖАВИН

У задзеркаллі художнього слова

ВИБРАНІ ПРАЦІ

Наші
презентації

Державин В.М. У задзеркаллі художнього слова. Вибрані літературознавчі праці з історії української та зарубіжної літератури, теорії літератури, перекладознавства та мовознавства / Упорядник і автор вступного слова С. Хороб. – Видання третє, перероблене і доповнене. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2015. – 756 с.

У третьому виданні вибраних праць науковця з української діаспори Володимира Державина (1899-1964 рр.), яке здійснено за фінансової підтримки Івано-Франківської облради з коштів державного бюджету, представлено, крім уже знаних з видань 2005 та 2012 років, досі не відомі широкому загалу історико-літературознавчі й теоретичні дослідження, статті з мовознавства і перекладознавства, етнокультури й історіософії. Втім, за твердженням упорядника, це лиш невелика частка із майже двотисячного доробку студій цього українського літературознавця та мовознавця, критика, перекладача і поета.

Дійсний член НТШ (1948) та УВАН у США (1949), Володимир Державин залишив осяжний корпус праць з історії українського національного та зарубіжного письменства, теорії й методології літературно-художньої творчості, літературної критики, лінгвістики тощо. Проте чи не найбільш послідовно і ґрунтовно він досліджував поліаспектний поетичний світ близьких йому за духом і художньою позицією українських неокласиків або ж тих, хто тяжів своєю ідейно-образною та естетичною системами до них. У новому виданні це особливо увиразнюється на тлі долучених до нього нових матеріалів як материкових, так і діаспорних українських дослідників творчості Володимира Державина – здебільшого рецензій на видання його наукових праць, укладених антологій. Багату наукову і літературно-художню спадщину В. Державина нині повертається читачеві в його працях про сучасників ученого Миколу Зерова ("Поезія Миколи Зерова й український клясицизм"), Павла Филиповича ("Великий поет-мислитель"), Юрія Клена (Освальд Бургардт) ("Попіл імперій" Юрія Клена і новітня спроба переоцінки його поезій"), Євгена Плужника ("Поезія сучасності", "Лірика Євгена Плужника"), Євгена Маланюка ("Поет епохи"), Михайла Ореста ("Великий осяг ідеалізму в поезії Михайла Ореста"), Олени Теліги ("Національна героїня", "Заповіт Олени Теліги"), Олега Ольжича ("Ольжич – поет національного героїзму", "Поетичне мистецтво Ольжича"), а також Тодося Осьмачку, Леоніда Лимана, Емму Андіївську та ін.

Писати про літературу було для В. Державина справжнім мистецтвом: у своєму багатому на барви, пластичному й рафінованому стилі він не тільки об'єктивно оцінював поетичні, прозові, драматичні твори, а й спроектував новітні літературні їх потрактування у контекст загального розвитку українського історико-літературного процесу рівнобіжно в Україні та українській діаспорі. Тому досі не втратили свого наукового значення теоретико-методологічні й літературно-критичні студії, в яких В. Державиним порушено й нині постульовані проблеми ґенези літературних жанрів, їх взаємозв'язку із літературною критикою, художнього стилю і стилізації, національної специфіки літератури та методології її вивчення і психології читацького сприймання.

Уперше в цьому виданні діаспорного вченого видруковано його ґрунтовну "Поетику", а також навчальний курс "Загальне мовознавство", що разом із розвідкою "Наші переклади з західних клясиків та потреби сучасного читача" актуалізують важливу нині проблему літературознавства і соціолінгвістики.

Посутніх штрихів до біографії і творчості науковця з діаспори додали в новому виданні опубліковані в різний час наукові дослідження про нього – Ю. Бойка, І. Кошелівця, І. Качуровського, Т. Салиги, О. Астаф'єва, С. Хороба, Є. Барана, Т. Шмігеря, Н. Басенко. Статті в цьому збірнику подано за хронологічним принципом упорядкування всіх без винятку матеріалів. Це робить нове видання зручним у користуванні не тільки для професійних філологів, мистецтвознавців, філософів, культурологів та істориків, а й для найширшого кола зацікавлених у студії розвитку літературного процесу 20-30-х років в Україні та в середовищі еміграційної художньої інтелігенції 40-60-х років ХХ століття.

С.С.